

Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова

“ЗАТВЕРДЖЕНО”

Декан факультету педагогіки і
психології
акад. В.І. Бондар

“ _____ ” _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА

вибіркової навчальної дисципліни

С/П, «Основи формування критичного мислення молодших школярів»

(назва навчальної дисципліни)

освітнього рівня Бакалавр

(бакалавр/магістр)

галузі знань 01 Освіта

(шифр і назва галузі знань)

спеціальності 013 Початкова освіта

(код і назва спеціальності)

освітньо-професійні програми: 1. Початкова освіта та практична психологія

2. Початкова освіта та іноземна мова

3. Початкова освіта та дошкільна освіта

Шифр за навчальним планом ВВ 2.1.

Робоча програма затверджена на засіданні Вченої ради НПУ імені М. П. Драгоманова « ___ » _____ 20___ року, протокол № ____ .

Розробники програми:

Тесленко Тетяна Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і методики початкового навчання факультету педагогіки і психології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

Затверджено на засіданні кафедри педагогіки і методики початкового навчання

«_29_» серпня_2019 року, протокол № 1

Завідувач кафедри

(підпис)

Шапошнікова І.М

(прізвище, ініціали)

І. Опис дисципліни
Шифр дисципліни ВВ 2.1.

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни (4 роки навчання)	Методи навчання і форми контролю
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Кількість кредитів – 3 ЄКТС	<p>Методи навчання:</p> <p>І. За зовнішньою формою прояву (за джерелом передачі інформації):</p> <p>1. Словесні (пояснення, бесіда, розповідь, робота з книгою, лекція, диспут, інструктування, роз'яснення).</p> <p>2. Наочні (спостереження, ілюстрування, демонстрування).</p> <p>3. Практичні (вправа, практична робота).</p> <p>ІІ. За внутрішньою сутністю:</p> <p>1. За рівнем пізнавальної активності учнів (пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемного викладу, частково-пошуковий, дослідницький).</p> <p>2. За логікою розгортання думки та змісту (індуктивний, дедуктивний, традуктивний).</p> <p>Інноваційні: ігрові, інтерактивні, проектні</p> <p>Форми поточного контролю: усна відповідь, доповідь, конспектування, анотація, вправа, поточний тестовий модульний контроль, різні види завдань (репродуктивні, творчі, проблемні), самостійна робота.</p> <p>Форма підсумкового контролю: Залік – 8 сем.</p>
Спеціальність 013 Початкова освіта	Загальна кількість годин - 90 <i>Денна</i> 90 <i>Заочна</i> -	
Освітній рівень Бакалавр	Лекції: 22 - Семінарські (практичні) заняття:	
Статус дисципліни вибіркова	26 - Лабораторні заняття: -	
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом - 4	Індивідуальна робота:	
Семестр - VIII	Самостійна робота: 42 -	
Тижневе навантаження (4 год.) - аудиторне: 48 - самостійна робота: 42	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:	
Мова навчання – українська		
<i>Передумови навчання</i> «Дидактика», «Теорія та методика виховання», «Педагогічні технології в початковій школі», методики		

навчання освітніх гал «Методика навчання освітньої галузі «Природнича», «Методика навчання освітньої галузі «Математична», «Методика навчання освітньої галузі «Громадянська та історична», «Методика навчання освітньої галузі «Мовно-літературна». узей в початковій школі,			
--	--	--	--

1. Пояснювальна записка

Програма вибіркової навчальної дисципліни «Основи формування критичного мислення молодших школярів» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців освітнього рівня «Бакалавр», галузі знань 0101 «Педагогічна освіта», спеціальності 013 «Початкова освіта».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є стратегії, зміст, форми і методи формування критичного мислення молодших школярів у навчальному процесі.

Міждисциплінарні зв'язки: «Дидактика», «Теорія та методика виховання», «Методика навчання освітньої галузі «Природнича», «Методика навчання освітньої галузі «Громадянська та історична», «Методика навчання освітньої галузі «Математична», «Методика навчання освітньої галузі «Мовно-літературна», «Педагогічні технології в початковій школі».

Мета і завдання навчальної дисципліни.

Мета курсу – підготовка студентів спеціальності «Початкова освіта» освітнього кваліфікаційного рівня «Бакалавр» до формування критичного мислення у молодших школярів у процесі їх навчання, а також у позаурочній і позакласній діяльності.

Завдання курсу: ознайомлення майбутніх вчителів початкової школи з технологією розвитку критичного мислення, озброєння студентів знаннями та вміннями організації, планування, здійснення та аналізу процесу навчання з молодшими школярами на основі цієї технології з метою формування критичного мислення учнів.

II. Основні результати навчання та компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми:

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1.	<p><i>Знати</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Об'єкт, предмет та завдання спецпрактикуму; Зміст державних документів (Держаний стандарт початкової освіти (2018), концепція НУШ, нові освітні типові програми початкової школи (за ред. Савченко та Шияна); Історичний аспект розвитку технології критичного мислення як освітньої технології та її 	<p>Здатність майбутнього вчителя початкових класів планувати, організовувати та проводити освітній процес в початковій школі з метою формування критичного</p>

	<p>значення;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Сутність та категоріальний апарат технології критичного мислення; • Виміри розвитку критичного мислення учнів; • Побудову процесу навчання з метою формування критичного мислення молодших школярів; • Зміст методик і прийомів технології критичного мислення; • Особливості формування критичного мислення молодших школярів у процесі навчання у межах навчальної програми початкової школи, у позаурочній та позакласній діяльності; <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Охарактеризувати категоріально-понятійний апарат дисципліни; • Розробляти різні стратегії критичного мислення з різних предметів; • Планувати уроки з різних предметів з використанням технології розвитку критичного мислення; • Проводити уроки з різних предметів з використанням технології розвитку критичного мислення. 	<p>мислення молодших школярів.</p>
--	---	------------------------------------

III. Тематичний план дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3 кредити ЄКТС - 90 годин.

№ з/п	Назви модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)					Кількість годин (заочна (вечірня) форма навчання)				
		Аудиторні	Лекції	Практичні	Лабораторні	СРС	Аудиторні	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні	СРС
		Змістовий модуль 1. Психолого-педагогічні основи технології розвитку критичного мислення									
1	Тема 1.1. Сутність, мета та завдання технології критичного мислення. Історія її виникнення й розвитку.	2	2	-	-	2	-	-	-	-	-
2	Тема 1.2. Вплив критичного мислення на формування наскрізних компетентностей учнів	4	2	2	-	2	-	-	-	-	-

	початкової школи відповідно до вимог нових державних освітніх стандартів.										
3	Тема 1.3. Організація освітнього процесу початкової ланки в умовах впровадження Концепції Нової української школи.	4	2	2	-	2	-	-	-	-	-
4.	Тема 1.4. Організація навчання з розвитку критичного мислення. Створення середовища для розвитку критичного мислення. Таксономія Блума.	4	2	2		4					
Змістовий модуль 2. Моделювання уроків за технологією розвитку критичного мислення											
4	Тема 2.1. Організація навчання з розвитку критичного мислення. Структура уроку розвитку критичного мислення. Багаторівневе опитування.	4	2	2	-	4	-	-	-	-	-
5.	Тема 2.2. Стратегії розвитку критичного мислення молодших школярів.	8	4	6		10					
6.	Тема 2.3. Графічні організатори.	8	4	4	-	8	-	-	-	-	-
7	Тема 2.4. Групові стратегії навчання.	8	2	4	-	6	-	-	-	-	-
8.	Тема 2.5. Планування та конструювання уроків з різних навчальних дисциплін з розвитку критичного мислення.	6	2	4		4					
Разом: <u>90</u> год.		48	22	26	-	42	-	-	-	-	-

IV. Зміст дисципліни

№ з/п	4.1. Назва модулів, тем та їх зміст	К-сть годин	
		Всього	в т.ч. лекцій

1.	<p align="center">Змістовий модуль 1. Психолого-педагогічні основи технології</p>	8	
1.1	<p align="center">розвитку критичного мислення</p> <p>Тема 1.1. Сутність, мета та завдання технології критичного мислення. Історія її виникнення й розвитку.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Що таке критичне мислення? Сутність і поняття. 2. Основні завдання технології критичного мислення, її результати. 3. Історія виникнення та розвитку технології критичного мислення. <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: основні – 2, 3,9, 13, 15,16.</i></p>	2	2
1.2	<p>Тема 1.2. Вплив розвитку критичного мислення на формування наскрізних компетентностей учнів початкової школи відповідно до вимог нових державних освітніх стандартів.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність наскрізної компетентності учнів «уміння вчитися»: теоретичні аспекти та методичні засади. 2. Способи формування наскрізних компетентностей учнів в процесі навчання за технологією розвитку критичного мислення. 3. Розвиток критичного мислення молодших школярів в контексті нового Державного стандарту початкової загальної освіти <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: основні – 10,14, 16.</i></p>	2	2
1.3	<p>Тема 1.3. Організація освітнього процесу початкової ланки в умовах впровадження Концепції Нової української школи.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Роль держави та вчителя в організації освітнього процесу початкової ланки в умовах впровадження Концепції Нової української школи. 2. Дидактичні та організаційні умови роботи вчителя початкової школи під час організації освітнього процесу за технологією розвитку критичного мислення. <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: основні –2, 10,11, 13,14.</i></p> <p>Тема 1.4. Організація навчання з розвитку критичного мислення.</p>	14	2

1.4.	1. Створення середовища для розвитку критичного мислення.		2
2.	2. Цілі навчання (таксономія Блума). <i>Рекомендовані інформаційні джерела: основні – 1, 2, 3, 10, 11, 12, 13, 15,16.</i>		
	Змістовий модуль 2. Моделювання уроків за технологією розвитку критичного мислення Тема 2.1. Організація навчання з розвитку критичного мислення.		
2.1	1. Структура уроку розвитку критичного мислення. 2. Багаторівневе опитування. <i>Рекомендовані інформаційні джерела: основні - 3, 4, 5, 9,11, 13, 15, 16, 19.</i>		4
2.2.	Тема 2.2. Стратегії розвитку критичного мислення молодших школярів. 1. <i>Стратегія «Мозкова атака»</i> 2. <i>Стратегія «Асоціативний кущ (гронування)»</i> 3. <i>Стратегія «Передбачення»</i> 4. <i>Стратегія «Кероване читання (читання з передбаченням)»</i> 5. <i>Стратегія «Кероване читання із використанням таблиці передбачень»</i> 6. <i>Стратегія «Запитання до автора»</i> 7. <i>Стратегія «Щоденник подвійних нотаток»</i> 8. <i>Стратегія «Кубування»</i> 9. <i>Стратегія «Читання з позначками (система «поміч»)»</i> 10. <i>Стратегія «Попереднє керівництво»</i> 11. <i>Стратегія «Сенкант (сенкан, п'ятирядок)»</i> <i>Рекомендовані інформаційні джерела: основні - 3, 4, 5, 9,11, 13, 15, 16, 19.</i>		4
2.3.	Тема 2.3. Графічні організатори. 1. Понятійна таблиця 2. Таблиця «Аналіз ознак поняття» 3. Діаграма Венна 4. Фішбоун 5. Т-схема (схема «Так/ні»)» 6. Дискусійна сітка Алверманна		4

	<p>7. Шкала ставлення «Так/ні» 8. Таблиця для порівняння текстів 9. Таблиця «ЗХВ» (Знаю — Хочу знати — Вивчаю)</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: основні - 3, 4, 5, 9,11, 13, 15, 16, 19.</i></p> <p>2.4. Тема 2.4. Групові стратегії навчання.</p> <p>Що таке групове навчання? Які ролі можуть виконувати учні, працюючи в групах? Методика взаємних запитань Читання в парах / складання стислого переказу в парах Передбачення в парах за ключовими словами Взаємонавчання Порушена послідовність Огляд галереї Круглий стіл Ручки на середину Джигсоу I (мозаїка I) Джигсоу II (мозаїка II)</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: основні - 3, 4, 5, 9,11, 13, 15, 16, 19.</i></p> <p>Тема 2.5. Планування та конструювання уроків з різних навчальних дисциплін з розвитку критичного мислення.</p> <p>2.5. 1. Планування та конструювання уроків з мовно-літературної галузі. 2. Планування та конструювання уроків з математичної галузі. 3. Планування та конструювання уроків з природничої галузі.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: основні - 3, 4, 5, 9,11, 13, 15, 16, 19.</i></p>		<p>2</p> <p>2</p>
--	---	--	-------------------

4.2. Тематика практичних занять.

1. Вплив критичного мислення на формування наскрізних компетентностей учнів початкової школи відповідно до вимог нових державних освітніх стандартів.
2. Організація освітнього процесу початкової ланки в умовах впровадження Концепції Нової української школи.
3. Організація навчання з розвитку критичного мислення. Створення середовища для розвитку критичного мислення. Таксономія Блума.

4. Організація навчання з розвитку критичного мислення. Структура уроку розвитку критичного мислення. Багаторівневе опитування.

5-7. Стратегії розвитку критичного мислення молодших школярів.

8-9. Графічні організатори.

10-11. Планування та конструювання уроків з різних навчальних дисциплін з розвитку критичного мислення.

4.3. Організація самостійної роботи студентів

Зміст завдань для самостійної роботи студентів та форми звітності.

№ з/п	Зміст завдань для самостійної роботи	Форма звітності	Рекомендовані інформаційні джерела (основні)
1	Проаналізувати історію розвитку технологію критичного мислення, скласти хронологію	Письмовий аналіз	3, 4, 5, 9,11, 13, 15, 16, 19.
2	Аналіз поняття «наскрізні компетентності», проаналізувати можливості формування наскрізних компетентностей (згідно НУШ) на всіх уроках в початковій школі	Письмовий аналіз	основні – 10,14, 16.
3	Способи формування наскрізних компетентностей учнів в процесі навчання за технологією розвитку критичного мислення	Конспект (з описом наскрізних умінь)	основні – 10,14, 16.
4	Опрацювання статті С. Логачевської «Критичне мислення і диференціація на уроках читання» (Початкова школа. – 2004. – №7. – С.26-29). На основі аналізу запропонованої статті змодельювати структуру уроку читання в 4 класі на тему «Чи розуміємо ми природу?»	Проект уроку	Наукові та методичні праці педагогів-новаторів. Інтернет-ресурси.
5	Розробити <i>стратегію</i> «Кубування» та «Запитання до автора» для уроків літературного читання в 3 класі (за навчальною програмою)	Фрагмент уроку	основні - 3, 4, 5, 9,11, 13, 15, 16, 19.
6	Розробити графічні організатори Діаграма Венна, Фішбоун, Т-схема (схема «Так/ні») для уроків природознавства в 3-4 класах (за навчальною програмою).	Міні – проект уроку	основні - 3, 4, 5, 9,11, 13, 15, 16, 19.

7	Розробити фрагмент уроку з літературного читання або природознавства для 4 класу, використовуючи групову стратегію Джигсоу I (мозаїка I) та Джигсоу II (мозаїка II).	Міні – проект уроку	<i>основні - 3, 4, 5, 9,11, 13, 15, 16, 19.</i>
8	Проаналізувати методичну літератури і скласти різновиди проведення парної і групової роботи з учнями на уроках з розвитку критичного мислення	Доповідь письмова	<i>основні - 3, 4, 5, 9,11, 13, 15, 16, 19.</i>
9	Скласти таблицю всіх стратегій розвитку критичного мислення учнів, розподіливши їх використання на певних етапах уроку (викликання (актуалізація), усвідомлення змісту, міркування (рефлексія).	Таблиця	<i>основні - 3, 4, 5, 9,11, 13, 15, 16, 19.</i>
10	Розробка інтегрованого уроку з використанням стратегій розвитку критичного мислення учнів (для 1-2 класу НУШ) на прикладі предмета «Я досліджую світ»).	Творчий проект	<i>основні - 3, 4, 5, 9,10, 11, 13, 15, 16, 19.</i>
11	Розробка уроку математики з використанням стратегій розвитку критичного мислення учнів (клас на вибір).	Проект уроку	<i>основні - 3, 4, 5, 9,11, 13, 15, 16, 19.</i>
12.	Розробка уроку української мови з використанням стратегій розвитку критичного мислення учнів (клас на вибір).	Проект уроку	<i>основні - 3, 4, 5, 9,11, 13, 15, 16, 19.</i>
13.	Розробка уроку природознавства з використанням стратегій розвитку критичного мислення учнів (клас на вибір).	Проект уроку	<i>основні - 3, 4, 5, 9,11, 13, 15, 16, 19.</i>
14.	Дослідження досвіду впровадження технології розвитку критичного мислення учнів в інших країнах	Презентації	Інтернет-ресурси.

V. Контроль якості знань студентів

5.1. *Форми і методи поточного контролю*

Форми поточного контролю: модульні контрольні роботи.

Методи поточного контролю: усне опитування, тести, контрольні завдання.

5.2. *Форми і методи підсумкового контролю - залік*

5.3. *Критерії оцінювання знань студентів:*

- 1) якість знань (правильність, повнота, глибина, системність, дієвість, узагальненість, міцність);
- 2) ступінь сформованості професійних умінь з дисципліни;
- 3) ступінь самостійності в навчальній діяльності;
- 4) досвід творчої пошукової діяльності.

Розподіл балів, які отримують студенти

Залік

Поточне тестування та самостійна робота											Сума
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2						
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Модульна контрольна робота 1	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Модульна контрольна робота 2	100
5	5	10	10	10	5	10	10	10	15	10	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
65-69	D	задовільно	
60-64	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

VI. Основні й допоміжні інформаційні джерела для вивчення курсу

1. Державний стандарт початкової освіти/ Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р.
2. Архіпова Є. О. Критичне мислення як необхідна складова розумової діяльності людини в межах сучасного інформаційного суспільства / Є.О. Архіпова, О. В. Ковалевська // Гуманітарний часопис. – 2012. – № 2. – С. 34–38.
3. Большакова І. Критичне мислення. Початкова школа/Інна Большакова – Київ: «Вид.дім «Перше вересня», 2016. - 144 с. - (Бібліотека «Шкільного світу»).
4. Вукіна Н. В. Критичне мислення: як цьому навчати : наук.-метод. посібник / Н. В. Вукіна, Н. П. Дементієвська, І. М. Сущенко; за наук. ред. О. І. Пометун. – Харків, 2007. – 190 с.
5. Заїр-Бек С.І. Розвиток критичного мислення на уроці / С.І. Заїр-Бек., І.В. Муштавінська. - М. : Просвіта, 2011. - 223 с.
6. Кант Иммануил. Критика чистого розума / Иммануил Кант ; пер. с нем. Н. Лосского ; сверен и отред. Ц. Г. Арзаканяном и М. И. Иткиным ; примеч. Ц. Г. Арзаканяна. – М. : Эксмо, 2007. – 736 с
7. Красновицький М., Белкіна О. Проблеми виховання критичного мислення учнів у контексті теорії і практики американської школи.//Рідна школа. -2003. - №2. -С.73-76.
9. Кроуфорд А. Технології розвитку критичного мислення учнів/ Кроуфорд А., Саул В., Метьюз С., Макінстер Д. ; за наук. ред. О. І. Пометун. – К.: Вид-во «Плеяди», 2006. – 220 с.
8. Куцінко О.Г. Професійний довідник учителя літератури / О. Г. Куцінко. – Харків: Основа, 2012. – 381 с.
9. Макаренко В. М., Туманцова О. О. Як опанувати технологію формування критичного мислення. – Х.: вид. група «Основа», 2008.
10. Нова українська школа: poradnik для вчителя/ Під заг. ред. Бібік Н. М. - К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяда»,2017. – 206 с.
11. Пометун О. І. Навчаємо мислити критично: посібник для вчителів / О. І. Пометун, І. М. Сущенко. –Дніпропетровськ: Ліра, 2016. – 144 с.

12. Пометун О. І. Основи критичного мислення : навчальний посібник для учнів старших класів загальноосвітньої школи / О. І. Пометун, Л. М. Пилипчатіна, І. М. Сущенко, І. О. Баранова. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2010. – 216с.

13. Пометун О. І. Путівник з розвитку критичного мислення в учнів початкової школи / О. І. Пометун, І. М. Сущенко.– Київ, 2017. – 96 с.

14. Реалізація компетентнісного підходу в освітньому просторі регіону: збірник матеріалів конференції / За ред. О. В. Пастовенського. – Житомир: «Полісся», 2016. – С.175.

15. Стіл Дж., Мередіт К., Темпл Ч. Методична система “Розвиток критичного мислення у навчанні різних предметів”: Підготовлено для проекту “Читання та письмо для розвитку критичного мислення” / Науково-методичний центр розвитку критичного та образного мислення “Інтелект”. – К.: Міленіум, 2001. – 104 с.

16. Технології розвитку критичного мислення учнів / Кроуфорд А., Саул В., Метьюз С., Макінстер Д. / Наук. ред., передм. О.І.Пометун. – К.: Плеяди, 2006. – 220 с.

17. Тягло А. В. Критическое мышление: Проблема мирового образования XXI века / А. В. Тягло, Т. С. Воропай. – Х. : Изд-во Ун-та внутренних дел, 1999. – 284 с.

18. Тягло О. Післямова до статей Метью Ліпмана і Марка Вайнштейна / О. Тягло // Вісник програм шкільних обмінів. – 2006. – № 27. – С. 26–27.

19. Халперн Д. Психология критического мышления / Дайана Халперн. – Санкт-Петербург: Питер, 2000. – 496 с. – («Мастера психологии»).

20. Ярош Г.О., Седова Н.М. Сучасний урок у початковій школі. 33 уроки з використанням технології розвитку критичного мислення. – Х.: Основа, 2005. – 240 с.

Інтернет - ресурси

1. «Семантична карта» (Semanticmap) поняття "Голокост" [<https://naurok.com.ua/semantichna-karta-semantic-map-ponyattya-golokost-53300.html>]

2. «Шість капелюхів»: прийом-гра для розвитку критичного мислення [https://naurok.com.ua/post/shist-kapelyuhiv-priyom-gra-dlya-rozvitku-kritichnogo-mislennya]
3. 9 практичних порад, як навчити дітей критично мислити [https://naurok.com.ua/post/9-praktichnih-porad-yak-navchiti-ditey-kritichno-misliti]
4. Global Education and Skills Forum 2018: тренди освіти у світі [https://naurok.com.ua/post/global-education-and-skills-forum-2018-trendi-osviti-u-sviti]
5. Використання методів і прийомів технології розвитку критичного мислення на уроках хімії [http://oin.in.ua/vykorystannya-metodiv-i-pryjomiv-tehnolohiji-rozvytku-krytychnoho-myslennya-na-urokah-himiji]
6. Використання технології критичного мислення на уроках історії з метою формування ключових компетентностей учнів [https://naurok.com.ua/vikoristannya-tehnologi-kritichnogo-mislennya-na-urokah-istori-z-metoyu-formuvannya-klyuchovih-kompetentnostey-uchniv-z-dosvidu-roboti-43685.html]
7. Використання технології розвитку критичного мислення в освітньому процесі НУШ [https://vseosvita.ua/library/vikoristanna-tehnologii-rozvitku-kriticnogo-mislenna-v-osvitnomu-procesi-nus-4682.html]
8. Використання технології розвитку критичного мислення школярів на уроках зарубіжної літератури [https://ppt-online.org/36461]
9. Вислови відомих людей про критичне мислення [https://plus.google.com/102571866257511798698/posts/Z3ytFMCYqk9]
10. Вправа «Акваріум»: для критичного мислення та вміння вести дискусію [https://naurok.com.ua/post/vprava-akvarium-dlya-kritichnogo-mislennya-ta-vminnya-vesti-diskusiyu]
11. Впровадження елементів критичного мислення на різних етапах уроку. Тренінг для педагогів. [https://vseosvita.ua/library/vprovadzenna-elementiv-kriticnogo-mislenna-na-riznih-etapah-uroku-trening-dla-pedagogiv-997.html]
12. Использование стратегии "Алфавит за круглым столом". Видеофрагмент [https://infourok.ru/ispolzovanie-strategii-alfavit-za-kruglim-stolom-masterklass-2694002.html]

13. Критичне мислення [<https://vseosvita.ua/library/kriticne-mislenna-10341.html>]
14. Критичне мислення як засіб формування та розвитку творчих здібностей учнів на уроках географії [<https://osvita.ua/doc/files/news/539/53950/stattj.docx>]
15. Критичне мислення як засіб формування та розвитку творчих здібностей молодших школярів (з досвіду роботи) [https://osvita.ua/doc/files/news/82/8206/kryt_mysl_poch.doc]
16. Критичне мислення як характеристика сучасної особистості підлітка [<http://lib.iitta.gov.ua/707706/1/25.pdf>]
17. Критичне мислення: ключові характеристики та вправи для його розвитку. [<https://naurok.com.ua/kritichne-mislennya-klyuchovi-harakteristiki-ta-vpravi-dlya-yogo-rozvitku-3091.html>]
18. Критичне мислення: ключові характеристики та вправи для його розвитку. [<http://etwinning.com.ua/content/files/659841.pdf>]
19. Метод для критичного аналізу інформації Fishbone [<https://naurok.com.ua/post/metod-dlya-kritichnogo-analizu-informaci-fishbone>]
20. Метод Кластера в освітньому процесі. Що це таке і як його використовувати? [http://www.yrok.net.ua/load/nova_ukrajinska_shkola/prijomi_roboti/metod_klastera_v_osvitnomu_procesi_shho_ce_take_i_jak_jogo_vikoristovuvati/313-1-0-4593]
21. Методи розвитку та формування критичного мислення [<https://sites.google.com/site/portfoliofedovic/metodicna-skarbnica/kriticne-mislenna>]
22. Методи та прийоми для розвитку критичного мислення [<https://vseosvita.ua/library/metodi-ta-prijomi-dla-rozvitku-kritichnogo-mislenna-10398.html>]
23. На урок з кубиком та квіткою (методи розвитку критичного мислення) [<http://www.criticalthinking.expert/usi-materialy/chy-pidemo-na-urok-z-kubykom-ta-kvitkoyu-metody-rozvytku-krytychnogo-myslennya>]
24. Педагогічна технологія критичного мислення [http://hrushzosh.kupyansk.info/files/docs/2015/5074_Prezentatciya_Pedagogichna_tekhnologiya_kritichnog.ppt]

25. Презентація "Стратегії критичного мислення"
[<https://naurok.com.ua/prezentaciya-strategi-kritichnogo-mislennya-24935.html>]
26. Презентація Інновації в роботі з першокласниками "Метод кубування" 1 клас [https://naurok.com.ua/prezentaciya-innovaci-v-roboti-z-pershoklasnikami-metod-kubuvannya-1-klas-4601.html]
27. Прием стратегии смыслового чтения "Тонкие" и "Толстые" вопросы [https://multiurok.ru/blog/priem-strategiehii-smyslovogho-chtieniiia-tonkiie-i-tolstyie-voprosy.html]
28. Прийом критичного мислення «Дискусійне кафе» [https://naurok.com.ua/post/priyom-kritichnogo-mislennya-diskusiyne-kafe]
29. Прийом критичного мислення «Плакат думок» [https://naurok.com.ua/post/priyom-kritichnogo-mislennya-plakat-dumok]
30. Прийом критичного мислення «Прогулянка галереєю» [https://naurok.com.ua/post/priyom-kritichnogo-mislennya-progulyanka-galereeyu]
31. Розвиток критичного мислення в учнів початкових класів [https://naurok.com.ua/rozvitok-kritichnogo-mislennya-v-uchniv-pochatkovih-klasiv-5891.html]
32. Розвиток критичного мислення в учнів початкових класів [https://vseosvita.ua/library/rozvitok-kritichnogo-mislenna-v-uchniv-pochatkovih-klasiv-74019.html]
33. Розвиток критичного мислення молодших школярів на уроках літературного читання в умовах інтерактивного навчання [https://vseosvita.ua/library/rozvitok-kritichnogo-mislenna-molodshih-skolariv-na-urokah-literaturnogo-citanna-v-umovah-interaktivnogo-navcanna-34307.html]
34. Розвиток критичного мислення у молодших школярів як запорука виховання успішної особистості [https://litsey-99.at.ua/publ/vystavka_2018/rozvitok_kritichnogo_mislennja_u_molodshikh_shkoljariv_jak_zaporuka_vikhovannja_uspishnoj_i_osobistosti/9-1-0-51]
35. Розвиток критичного мислення у процесі навчання дітей та молоді [http://imso.zippo.net.ua/wpcontent/uploads/2018/03/2018_03_29_2_Bohan.pdf]

36. Розвиток критичного мислення учнів у процесі навчання. Семінар - практикум. [<https://vseosvita.ua/library/rozvitok-kriticnogo-mislenna-ucniv-u-procesi-navcanna-seminar-praktikum-1014.html>]
37. Стратегії розвитку критичного мислення. Мозкова атака. «Асоціативний кущ» [<http://putped.edu.ua/koledzh/navchalna-diyalnist/nova-ukrajinska-shkola/metodichni-rekomendatsiji/851-strategiji-rozvitku-kriticnogo-mislenna-mozkova-ataka-asotsiativnij-kushch.html>]
38. Технології розвитку критичного мислення учнів [<https://osvita.ua/doc/files/news/487/48780/KritichneView.pdf>]
39. Технологія критичного мислення [<https://vseosvita.ua/library/tehnologia-kriticnogo-mislenna-3188.html>]
40. Топ-12 прийомів розвитку критичного мислення, адаптованих для використання у школі [<https://naurok.com.ua/post/top-12-priyomiv-rozvitku-kriticnogo-mislenna-adaptovanih-dlya-vikoristannya-u-shkoli>]
41. Формування ключових і предметних компетентностей школярів в умовах впровадження Державного стандарту початкової загальної освіти вчителями початкових класів [<https://vseosvita.ua/library/formuvanna-klucovih-i-predmetnih-kompetentnostej-skolariv-v-umovah-vprovadzenna-derzavnogo-standartu-pocatkovoi-zagalnoi-osviti-vcitelami-pocatkovih-k-2328.html>]
42. Як допомогти учням опанувати основу критичного мислення? [<https://naurok.com.ua/post/yak-dopomogti-uchnyam-opanuvati-osnovu-kriticnogo-mislenna>]
43. Як розвивати критичне мислення в учнів (з прикладом уроку) [<http://nus.org.ua/articles/krytychne-myslennya-2>]
44. Як розвивати критичне мислення в учнів (з прикладом уроку) [<https://www.ar25.org/article/yak-rozvyvaty-krytychne-myslennya-v-uchniv-z-prykladom-uroku.html>]
45. <http://pidruchniki.ws> – сайт підручників.
46. <http://hklib.npu.edu.ua> – бібліотека НПУ імені М.П.Драгоманова.
47. <http://irbis-nbuv.gov.ua> – електронні інформаційні ресурси Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського.

48. <http://www.dnpb.gov.ua> - Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського.

+ *підручники з педагогіки*

+ *періодичні видання методичного характеру для вчителів (журнали, методичні посібники і т.д.).*

+ *навчальні підручники для початкової школи*